

Lauksaimniecības darbos prioritāri jāizmanto vietējais darba spēks

Ilustratīvs foto

Lauksaimniecības darbos vispirms ir jāizmanto vietējais darba spēks, ņemot vērā pašreizējo ekonomisko situāciju un pieaugošo bezdarba līmeni valstī, aģentūrai LETA, komentējot zemnieku bažas par darbaspēka trūkumu ražas novākšanas laikā un aicinājumu rast iespējas viesstrādnieku piesaistei, pauda Zemkopības ministrijā (ZM).

ZM atgādināja, ka saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) informāciju, bezdarba līmenis šā gada 30. aprīlī Latvijā ir sasniedzis 8 %, un tas turpina pieaugt. Kopumā ir reģistrēti vairāk kā 76 000 bezdarbnieku, no kuriem aptuveni 460 ir lauksaimniecības palīgstrādnieki, sezonas lauksaimnieki un fermu darbinieki.

Ministrijā arī atzīmēja, ka aprīlī ir pieņemti grozījumi Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā, no 60 līdz 120 dienām pagarinot termiņu, kādā bezdarbnieks, saglabājot bezdarbnieka statusu, var īslaicīgi kļūt par darba ņēmēju. Bezdarbniekiem ir iespēja iesaistīties īslaicīgos darbos, piemēram, sezonālajos darbos lauksaimniecībā uz laiku līdz četriem mēnešiem, tādējādi nezaudējot bezdarbnieka statusu un nopelnot papildu iztikas līdzekļus.

LETA jau ziņoja, ka lauksaimnieki maijā beigās pauduši bažas, ka ar strādnieku skaitu Latvijā šā gada ražas novākšanai nepietiks, līdz ar to jāmeklē risinājumi, lai ražas novākšanā piedalītos arī viesstrādnieki.

«Valdības pārstāvju nevēlēšanās ieklausīties lauksaimnieku aicinājumā var atstāt negatīvu ietekmi uz Latvijas ekonomikas attīstību nākotnē, jo arī šobrīd lauku darbos tiek aicināti vietējie Latvijas iedzīvotāji, kuru atsauce ir nepietiekama, lai nokomplektētu nepieciešamo skaitu. Viesstrādnieki ir tas kodols, kurš spēj aizstāt vajadzīgās darba rokas un garantē ražas novākšanu. Eiropas Savienības valstīs jau šobrīd aicina un jau ir piesaistījušas viesstrādniekus lauku darbiem. Ja trūkstošā darbaspēka dēļ raža Latvijā netiks novākta, jau vasaras beigās valdībai pieprasīsim nevis vairs viesstrādniekus, bet gan zaudējumu segšanu par nenovāktu ražu un negūto peļņu,» pauda Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas valdes locekle Māra Rudzāte.

Labklājības ministre Ramona Petraviča lauksaimniekus iepriekš aicinājusi uzrunāt vispirms bezdarbniekus un maznodrošinātās personas, kuriem tagad ļauts strādāt sezonas darbus, nezaudējot bezdarbnieka vai maznodrošinātā statusu.

Tāpat labklājības ministre mudinājusi lauksaimniecībā iesaistīt skolēnus, kuriem NVA īstenotais vasaras nodarbinātības pasākums 2020. gadā norisināsies divus mēnešus – no 1. jūlija līdz 31. augustam. ▣

Kas jāzina par darbu vasaras brīvlaikā skolēniem un viņu vecākiem

Vienam no vecākiem ir tiesības saglabāt nodokļa atvieglojumu par bērnu, kurš ir vecumā līdz 19 gadiem un mācās vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē, ja bērns strādā vasaras brīvlaikā (no 1. jūnija līdz 31. augustam).

Ņemot vērā, ka skolēniem ir iespēja vasaras mēnešos (no 1. jūnija līdz 31. augustam) strādāt algotu darbu, Valsts ieņēmumu dienests (VID) atgādina par nosacījumiem, kas jāievēro gan vecākiem, kuru bērni strādā tikai va-

sarā, gan pusaudžiem, kas devušies darba gaitās.

Attiecībā uz bērnu (izglītojamo līdz 19 g. v.), kurš strādās tikai vasaras brīvlaikā (no 1. jūnija līdz 31. augustam), vecākam nav algas nodokļa grāmatiņā jāsvīturo ieraksts par bērnu kā apgādājamo, un atrašanās vecāka apgādībā netiek pārtraukta automātiski.

Vecākam saglabājas atvieglojums par apgādībā esošu personu 250 eiro mēnesī, un bērnam vasaras brīvlaika darba laikā tiek piemērots VID prognozētais ne-

apliekamais minimums mēnesī, izņemot gadījumu, ja bērns strādā pie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja.

Savukārt tiem vecākiem, kuru bērni (izglītojamie līdz 19 g. v.) paralēli mācībām strādā mācību gada laikā, jāņem vērā, ka bērna atrašanās vecāka apgādībā tiek pārtraukta automātiski – tiklīdz skolēns uzsācis darba attiecības. Savukārt pēc tam, kad skolēns pārtraucis strādāt, vecākiem pašiem bērns jāatjauno apgādībā, vēsta portāls lvportals.lv. ▣

ES daudzgadu budžeta piedāvājums Latvijas lauksaimniekiem nav pieņemams

Eiropas Savienības (ES) daudzgadu budžeta piedāvājums Latvijas lauksaimniekiem joprojām nav pieņemams, pagājušajā nedēļā norādīja Latvijas lauksaimnieku pārstāvošās nevalstiskās organizācijas pēc tikšanās ar premjeru Krišjāni Kariņu.

Biedrības «Zemnieku saeima» valdes priekšsēdētājs Juris Lazdiņš teica, ka jaunais budžeta piedāvājums, ar ko 27. maijā nāca klajā Eiropas Komisija (EK), Latvijas lauksaimniekiem nav pieņemams. Lai gan vairs neplānojas 15 % samazinājums Lauku attīstības fondam, tomēr sarūgtina fakts, ka tiešo maksājumu sadaļā nav vērojams progress.

Viņš vērsa uzmanību, ka Covid-19 krīzes sākumā primārais Latvijas lauksaimnieku solījums bija nodrošināt Latvijas iedzīvotājiem pārtiku vajadzīgajā apmērā, ko zemnieki godprātīgi izdarījuši.

Taču, vērojot tendences Eiropas politikā, šādu pašu efektivitāti nev iespējams garantēt nākotnē.

«Ar premjeru bijām vienisprātis, ka jaunās ES stratēģijas saistībā ar lauksaimniecību vairs nenāk no ekonomiski pamatota un izvērtēta stāvokļa, bet diemžēl tās sakņojas utopiskās, ideoloģiskās vīzijās,» pauda Lazdiņš.

Arī Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes priekšsēdētājs Edgars Treibergs apliecināja, ka tikšanās laikā gūts iespaids, ka premjers ir lietas kursā par ES 2021.–2027. gada daudzgadu budžeta projekta nepilnībām, nav apmierināts ar Latvijas lauksaimniekiem atvēlētajiem atbalsta maksājumiem un ir gatavs ar argumentiem un skaitļiem pierādīt Latvijas taisnību Eiropas Padomē.

«Tiešmaksājumi zemniekiem joprojām nesasniedz 90 % no ES

valstu vidējā atbalsta līmeņa, un, tā turpinoties, Latvija tikai 2069. gadā varētu saņemt līdzvērtīgus maksājumus. Pie šādas nesolidāras ES valstu attieksmes tiek apdraudēta Latvijas lauksaimnieku, pārtikas ražotāju konkurētspēja atvērtajā pārtikas tirgū. Tad nav jābrīnās, ka veikalos plauktos Latvijas ražojumi ir dārgāki vai mazākā sortimentā,» sacīja Treibergs.

Tikmēr Ministru prezidents Krišjānis Kariņš uzsvēra, ka diskusijās ar kolēģiem ES turpinās iestāties par Latvijas lauksaimniecības nozares interesēm. Viņš arī uzsvēra – nav taisnīgi, ka jaunākajā daudzgadu budžeta piedāvājumā Latvijas lauksaimniekiem paredzēti mazāki tiešmaksājumi nekā lauksaimniekiem Rietumeiropā, jo Latvijā ražošajiem lauksaimniekiem, eksportētājiem ar savu produkciju ir jākonkurē globālajā tirgū. ▣

Latvijas Melioratoru biedrība aicina piešķirt finansējumu

Latvijas Melioratoru biedrība aicina valdību piešķirt finansējumu meliorācijas sistēmu atjaunošanai un uzturēšanai, iekļaujot to Zemkopības ministrijas atbalsta pasākumu plānā lauksaimniecībai un pārtikas ražošanai.

Biedrībā aģentūrai LETA norādīja, ka lietavām bagāti laika apstākļi nākotnē ir sagaidāmi arvien biežāk, ņemot vērā globālos klimata pārmaiņu izraisītos procesus, taču daudzviet meliorācijas sistēmas funkcionē slikti vai nedarbojas vispār.

Latvijas Melioratoru biedrībā atgādināja, ka, piemēram, 2017. gada lietavu izraisītie plūdi Latvijā radīja vismaz 380 miljonu eiro zaudējumu gan plūdu skarto teritoriju iedzīvotājiem un infrastruktūrai, gan lauksaimniekiem un mežsaimniekiem. Vienlaikus biedrībā norādīja, ka Latvijā lielākā daļa meliorācijas sistēmu ir būvētas pagājušā gadsimta 60.–90. gados un ir nolietojušās, tāpēc tās ir nepieciešams atjaunot vai pārbūvēt.

Zemkopības ministrijas izstrādātais 613 miljonu eiro vērtais atbalsta pasākumu plāns, lai pēc Covid-19 krīzes palīdzētu atgūties lauksaimniecības un pārtikas ražošanas uzņēmējiem lauku apvidos, neparedz līdzekļus meliorācijas sistēmu sakārtošanai. «Latvijas klimatiskajos apstākļos meliorācijas sistēmu darbība ir vitāli svarīga tautsaimniecībai – tā ietekmē ne tikai lauksaimniecības zemju ražību, mežsaimniecības zemju kvalitāti, bet arī transporta infrastruktūru un apbūvēto, tostarp dzīvojamo, teritoriju drošību. Tāpat ceļu būvniecībā ir ļoti svarīgi no ceļa aizvadīt ūdeni, lai palielinātu ceļu noturību un samazinātu ekspluatācijas izmaksas,» minēja Latvijas Melioratoru biedrībā. Patlaban ir vitāli svarīga padomju laika būvēto meliorācijas sistēmu atjaunošana vai pārbūve.

Biedrībā norādīja, ka, atbalsta plānā iekļaujot finansējumu esošo meliorācijas sistēmu atjaunošanai, tiktu radīta iespēja 50–60 meliorācijas būvfirmu turpmākai uzņēmējdarbībai, saglabājot nodarbinātību aptuveni 600 darbiniekiem. Tas stimulētu ekonomikas izaugsmi, uzņēmējdarbību un pārtikas ražotāju konkurētspēju lauku apvidos. ▣

VAAD informācija

Dienests pēc pieraksta apkalpo klientus arī klātienē

Lauku atbalsta dienests no 10. jūnija turpina klientus apkalpot arī klātienē pēc iepriekšēja pieraksta. Pirms vizītes aicina zvanīt pa tālruni un vienoties par tās norises laiku.

Dienests aicina klientus klātienē vizītes laikā izmantot klientu centros pieejamos roku dezinfekcijas līdzekļus, personiskos mutes un deguna aizsegus un līdzī paņemtus rakstāmpiederumus, ja tie nepieciešami.

Gadījumos, ja klients ierodas dienesta klientu apkalpošanas centrā bez iepriekšēja pieraksta, tad būs jāuzgaida, līdz tiks apkalpoti klienti, kuri ir vizīti pietiekuši iepriekš, kā arī jāievēro divu metru distance.

Kā dienests veic dažādas kontroles?

- Dienestam ikdienas darbā, administrējot dažādus atbalsta pasākumus, ir nepieciešams veikt kontroles un pārbaudes klātienē dabā. Ja kontroles tiek veiktas klātienē, tiek ievēroti visi drošības pasākumi, lai ierobežotu Covid-19 izplatību.

- Kontroles visbiežāk notiek bez dienesta klientu klātbūtnes, pirms tam informējot klientus par kontroles norisi. Klientiem netiek doti parakstīšanai dokumenti ne papīra formātā, ne elektroniski planšetēs, izsniegtas izdrukātas kartes vai citi priekšmeti. Dienesta darbinieki gan pirms kontroles, gan pēc tās lieto dezinfekcijas līdzekļus. Ja tomēr klients piedalās kontrolē klātienē, tad tiek ievērota divu metru distance.

- Daudzos gadījumos kontrolēm nepieciešamo informāciju dienesta darbinieki iegūst, izmantojot pieejamos tālizpētes materiālus, piemēram, satelīta attēlus, informāciju dažādās datu bāzēs, klientu iesūtītos materiālus u.c. Tas ļauj neveikt klātienē vizītes.

- Ir gadījumi, kuros dienests aicina klientus veikt paškontroli un nosūtīt dienestam fotogrāfijas, kas apliecina paveikto darbu vai parādā saņemtās platības. ▣

NODERĒS

Padomi bioloģiskās saimniekošanas piekritējiem

Lielopu mēsls ir pietiekami kālija un slāpekļa, bet par maz fosfora (fosfors vajadzīgs augļu un ziedu veidošanai). Cūku mēsli ir ļoti nodrošīgi sakņaugiem, jo tajos ir daudz kālija (nepieciešams sakņu veidošanai). Visu mēslu veidus zemē drīkst iestrādāt tikai kompostētus vismaz 1–2 gadus. Aitu mēslus rudenī ieteicams likt jauno ābelīšu un augļkoku mēslošanai, jo to smaka nepatīk grauzējiem.

Kumelītes no augsnes dziļākajiem slāņiem uzņem kalciju, kāliju un sēru, atstājot tos augsnes virskārtā un ļaujot izmantot dārzeniem. Ja augsnē ir daudz drātstārpu, no tiem var atbrīvoties, audzējot bišu amoliņu, bet tas jādara vismaz divus gadus pēc kārtas.

Biezi saauguši pētersīļi atbaida gliemežus.

Daudziem dārzeniem un zemenēm labs sabiedrotais ir gurķu mētra, kas veicina augu izturību pret slimībām un kaitēkļiem.

Ar laputīm, dārza blaktīm, tiklēcēm un citiem kaitēkļiem cīnīties var ar pieneņu palīdzību. 300 gramus smalcinātu pieneņu sakņu vai 400 gramus tikko plūktu lapu aplej ar 10 litriem karsta ūdens un divas stundas mērcē. Pieneņu uzlējumus nokāš un ar iegūto šķīdumu apsmidzina kaitēkļu apsēstos kultūraugus.

Cīņā ar laputīm var līdzēt arī kartupeļu laksti. Aptuveni pusotru kilogramu svaigi grieztu lakstu aplej ar 10 litriem ūdens, mērcē četras stundas. Šo uzlējumus var izmantot arī kāpostu kaitēkļu apkarošanai. ▣

Lappusi sagatavoja Lidija Kirillova.